

Klein is fijn

We zijn er bij ons thuis aan verslaafd: het gezelschapsspel *Kolonisten van Catan*. Meestal jeuken mijn vingers om de regels van dit soort spellen te veranderen, maar in dit geval moet zelfs ik toegeven dat het fantastisch uitgebalanceerd is. Iedere keer weer verrassend, dankzij een goede mix van strategie en toeval. Het spel zet de speler aan tot een klein beetje kansrekening. Er wordt met twee dobbelstenen gegooid. Aan het begin moet je gokken op kansrijke uitkomsten van de worp en er wordt door middel van aparte kleuren gesuggereerd dat de uitkomsten 6, 7 en 8 het meest zullen voorkomen. Dat valt makkelijk uit te leggen, dacht ik, en dus liet ik wat wiskunde binnensluipen aan de speeltafel. De rauwe werkelijkheid echter haalde mijn verhaal onderuit. Door de reeks uitkomsten eens een paar keer te noteren en netjes in een staafdiagram uit te zetten, werd het de kinderen al gauw duidelijk dat die wiskundige overwegingen van mij in de praktijk niets waard waren. De diagrammen gaven de gekste verdelingen te zien, maar nooit leken ze op de voorspelde klokvorm. Het werd erg duidelijk: bij weinig trekkingen heb je niets aan overwegingen die uitgaan van grote aantallen. En dat is precies wat Kolonisten verrassend houdt. Het spel blijft leuk dankzij de kleine aantallen. En is dat niet precies wat we als wiskundige gemeenschap nodig hebben? De troost dat klein ook fijn kan zijn.

Al jaren worden we geconfronteerd met het spook van de kleine aantallen. Iedereen heeft zo z'n eigen verklaring voor die immer afnemende aantallen studenten. En al die argumenten zijn vast waar. Alleen, ze helpen zo weinig op de korte termijn. Door maatschappelijke ontwikkelingen die moeilijk te grijpen zijn is wiskundig Nederland ingekrompen tot het formaat van een Gideonbende. Maar, zoals bekend, deze bende bereikte heel veel. Het komt aan op saamhorigheid. We moeten ons niet uit elkaar laten spelen door opgedrongen clusterplannen of te vergaande vrijages met andere disciplines. Het eigen gezicht blijven ver-tonen is van het allergrootste belang. En een niet onbelangrijk facet van ons gezicht is: het *Nieuw Archief voor Wiskunde*. Een archaïsche naam voor een springlevend blad. Het is toch opmerkelijk dat deze kleine bende zo'n blad van formaat weet uit te geven. Velen twijfelden aanvankelijk of we deze omvang en dit niveau wel konden volhouden. De nummers in de afgelopen jaren hebben deze scepsis ontkracht. Een kleine redactie (ook hier kleine aantallen) heeft met medewerking van velen een prachtige serie voortgebracht.

Toch blijven er wensen en idealen. Het visitekaartje van wiskundig Nederland kan nog beter. Wat zou het de leesbaarheid verhogen als er meer discussies in het blad stonden, als het zou

fungeren als een levendig communicatiemiddel. Waar blijven de ingezonden brieven van vertoornde lezers, de cynische of onderkoelde reacties op ontwikkelingen die ons allen aangaan? Zoals de reactie van een trouwe lezer die gewoon even liet weten dat dat predikaat 'Koninklijk' van het Wiskundig Genootschap ridicuul en uit de tijd is. Dat soort reacties, daar kijken we als redactie naar uit. Verder moeten we nog steeds een goede mix van artikelen over en artikelen rond de wiskunde weten te vinden. Dolgraag willen we een serie hebben waarin de experts onder ons in begrijpelijke taal vertellen over wat er momenteel speelt op hun vakgebied. Wat een uitdaging. Mooie voorbeelden hiervan staan in het professionele blad *Natuurwetenschap & Techniek*. Laatst nog, over de instabiliteit van de toren van de Oude Kerk te Delft, geschreven door onze onvolprezen Studiegroep Wiskunde met de Industrie. Tamelijk diepgravende artikelen! Bij het lezen ervan verbaas ik me er vaak over hoeveel men ook zonder formules kan uitleggen. En die handicap hebben de auteurs in NAW niet eens.

Een andere persoonlijke, en daarom wellicht vrome wens is het verhogen van de verschijningsfrequentie van NAW. Daarmee zouden we met de agenda en de verslagen beter kunnen inspelen op de actualiteit. Het blad zou ook aantrekkelijker worden voor personeelsadvertenties. Maar vooral, de informatie zou in een wat dunnere spoeling opgediend worden. Nu valt er iedere keer zo'n dik pak op uw deurmat, dat er, naar ik vrees, mooie artikelen ongelezen blijven vanwege de algemene plaag van tijdgebrek.

Ook het dikke pak dat nu voor u ligt bevat weer veel moois. Ik noem slechts enkele krenten. In een interview met Van der Blij leest u alles over Het Effect. En dat hij toch maar geen theologie is gaan studeren, 'omdat je daardoor gemakkelijk het echte geloof verliest'. Ook kunt u meeleven met zijn emoties, toen hij heel integer probeerde de middelbare schoolwiskunde op niveau te houden en de zaak toch zag ontsporen. In een ander artikel treft u een hartstochtelijk pleidooi aan voor meer abstractie op de middelbare school. Helaas, een preek voor eigen parochie. De minister en de Tweede Kamer zijn vrij eenstemmig over een koers in de omgekeerde richting. Maar niet negatief eindigen nou. Klein blijft fijn. Wiskunde, een vak voor fijnproevers. Ach, een diamant behoeft niet groot te zijn om te schitteren. ↵

Jaap Molenaar

hoofdredacteur Nieuw Archief voor Wiskunde

Faculteit Wiskunde en Informatica, Technische Universiteit Eindhoven

Faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica, Universiteit Twente

j.molenaar1@tue.nl